

בעניין: [REDACTED]

נגד

מנהל אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך (הממונה).

החלטה – עיכוב ביצוע

בפני בקשה לעיכוב ביצוע החלטת הממונה מיום 22 בנובמבר שלא ליתן לעוררת "אישור העסקה להפעלת מעונות יום לפעוטות".

החלטת הממונה ניתנה נוכח תיק חקירה הקיים לעוררת בחשד לעבירות מיום 11 בינואר 2022 של השמדת ראיות, שיבוש מהלכי משפט, תקיפה סתם – קטין ע"י אחראי והתעללות פיזית או נפשית בחסר ישע.

לגבי האירוע בעטיו נפתח תיק החקירה, טוענת העוררת כי מדובר בתלונת שווא שהוגשה על-ידי אמא על סמך שפה בוטה בשיחה שהוקלטה בין שתי נשות צוות בגן.

עיקר טענותיה של העוררת:

1. המבקשת מפעילה מעון יום, בו 6 גנים ו-25 סייעות, מזה שנים ללא שהתקבלה תלונה כלשהי על הפעילות במעון.
2. לפי טענת המבקשת, מדובר בתלונת שווא אשר הוגשה על-ידי אמא לפעוט במעון אשר הקליטה שיחה בין נשות צוות במהלך "זמן חצר" בנוגע לבנה. לטענת המבקשת כפי שנכתב בשימוע לפני החלטת הממונה: "המילים שנאמרו אינם בגדר אלימות מילולית אלא שיחה אישית של העובדות. נכון שלא היה נעים לשמוע בתרגום את המילים שנאמרו אבל אין קללות או גידופים כלפי הילד או הילדים האחרים. נכון שזמן חצר אינו זמן מתאים לשיחות בין הצוות אבל הדבר כבר נעשה והפקנו לקחים מהמקרה. בהקלטה היו עוד כמה משפטים בטון גבוה אבל שוב לא היתה אלימות מילולית או פיזית כלפי אף ילד. בנוסף, שומעים את הילד של האמא המתלוננת בוכה ואכן הגננת שיקופה לאמא לאורך כל התקופה שקשה לילד במעברים לחצר, לחדר האוכל ולכיתה. לא הוסתר שום מידע."
3. כמו כן, טוענת המבקשת כי לא היו שיבוש או השמדת ראיות.
4. בבקשה נטען כי רק החודש בוצעה השלמת חקירה מול המבקשת, כאשר לפי הצרופות לבקשה, התיק הגיע לידי הפרקליטות כבר בחודש מאי 2022 (לפני כשבעה חודשים). לטענת ב"כ העוררת, התיק חזר לפרקליטות לאחר השלמת חקירה, ולהערכתו הוא צפוי להיסגר בתקופה של 45 יום.

דיון והחלטה

המקרה מעלה סוגיות רחב רבות הנובעות מייחודו של חוק הפיקוח, המורכבויות הכרוכות ביישומו של חוק חדש ולא-סטנדרטי. כל זאת תוך כדי שינוי כללי של התייחסות המדינה למעונות היום, ומבלי שניתן מענה בחוק או בנהלים לשלל שאלות הדרושות לצורך בירור המקרים המובאים בפני הממונה או הוועדה. אאיר רק את המעט הדרוש להחלטה לעת הזו במסגרת החלטה על עיכוב ביצוע, מבלי להעמיק.

1. הממונה סמך את החלטתו בענייננו על נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום (להלן – נוהל רישום פלילי). נוהל זה נועד לסייע לממונה בהפעלת שיקול הדעת המוקנה לו בסעיף 15 לחוק הפיקוח.

ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד וחריגה ביחס להעסקת עובדים במעונות יום; ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאשר כי לא הורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום (עוד ראו בערר מס' 61/20). תחת ההגדרה של "הליכים הפליליים" נכנסת קשת רחבה של הליכים, מתיק חקירה ועד הליך פלילי המתנהל בבימ"ש. בעוד שהרשעה בדין מניחה בפני הממונה מצג עובדתי חלוט, כתב אישום מציג מצג עובדתי שנטען לאחר חקירה ובדיקה של מערכות אכיפת החוק, תיק חקירה יציג גם תלונה בשלבי בדיקה וחקירה שונים שאיננו יכולים להבחין ביניהם. במימוש הסמכות אין ספק שיש מקום להבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה לעומת "הליכים פליליים" בחשד לביצוע עבירה כאמור.

כלומר, שיקול הדעת וההליכים לקבלת החלטה אשר מצופה מהממונה להפעיל ולקיים קודם לקבלת החלטה שונים כאשר בסיס להחלטה הוא הרשעה קיימת, כתב אישום או תלונה במשטרה, אלא שנוהל רישום פלילי אינו מבחין בין המקרים.

2. הממונה נסמך, כך לפי סעיף 3 בהחלטתו, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. עוד עולה מסעיף 3 בהחלטת הממונה, כי על המבקש את ההעסקה, גם אם הוא רק חשוד בשלבים מוקדמים של חקירה, מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור. העברת הנטל אל המבקש את ההעסקה אינה תוצאה פשוטה, וברי כי אין למבקש גישה לחומרי החקירה המתנהלת כנגדו. במקרה זה מדובר בבעלת מעון, אך ברוב המקרים מדובר במבקשות בעלות יכולת כלכלית ועומה ממש שספק אם יש לאל ידן לפנות לליווי משפטי.

3. ממועד האירוע שנחשד כעבירה ועד להחלטת הממונה חלפו כ-10 חודשים, ממועד האירוע ועד היום עברה כשנה. עם זאת, לא הוצג ע"י הממונה פירוט או מידע אודות האירוע עצמו. ברור לוועדה שקיימים קשיים בהעברת מידע מהמשטרה או הפרקליטות לממונה. זהו מצב נתון בפני הוועדה וגם בפני הממונה, אך לא ניתן להתעלם ממנו בשיקולי ההחלטה.

לסיכום, על הממונה מוטל תפקיד מורכב ועדין הנדרש לייצר מערך הגנה נטול סיכונים עד כמה שניתן סביב פעוטות שיכולת הדיבור והתנועה שלהם עדיין לא הבשילו, תוך פגיעה מינימלית בחופש העיסוק של המבקשים לעסוק במעונות היום. יצוין, כי הוועדה ערה לכך שמשרד החינוך שקיבל לידיו רק לאחרונה את האחריות למעונות היום עושה עבודה רבה כדי לשכלל את מערך בחינת העסקתם של עובדים לפי ס' 15 לחוק כשברקע קשיים אובייקטיביים, אלא שהדרך עוד לא הסתיימה.

נוכח כל אלה, ובפרט נוכח העובדה שהחלטת הממונה לא התייחסה לטענות המסוימות שהועלו בעניינה של המבקשת בקשר עם האירוע בגינו נפתח תיק חקירה, אני מוצאת מקום להורות על עיכוב ביצוע החלטה.

לא נעלם מעיני כי מדובר בחשד לעבירה עבירה המצויה בחלק א' לנוהל בדיקת הרישום הפלילי שלפי הטענה התרחשה כלפי הפעוטות השוהים במעון. הצד השני של המטבע הוא שבנסיבות המקרה התוצאה עשויה להיות סגירת המעון כולו, לאחר השקעה של שנים רבות מצד העוררת. ראו לעניין זה החלטה לעיכוב ביצוע בערר 25/22.

בהתאם, עיכוב הביצוע יהיה לשלושה חודשים בלבד במהלכם התיק יובא בפני הוועדה.

החלטה

בהתאם לסמכותי לפי חוק הפיקוח ולפי ס' 33 לחוק בתי דין מנהליים, התשנ"ב-1992 אני קובעת עיכוב ביצוע עד ליום 30 באפריל 2023.

אם טרם עשתה כן, המבקשת תגיש ערר בהקדם שכן המועד להגשת הערר חלף.

בתשובה לערר הממונה יתייחס לכל החומר וחוות הדעת הקיימות אצלו ביחס למעון אותו מנהלת המבקשת, ויסביר האם וכיצד אלה שופכים ככלל אור על התנהלות מעון כלשהו ומה ניתן ללמוד מהם לגבי המעון המסוים והשאלה המסוימת העומדת בפני הוועדה. כמו כן יפרט הממונה את אופן הפיקוח על המעון, ואת האופן בו מועבר אליו מידע מהמשטרה לגבי תיקי חקירה.

ניתנה היום, יום שני כ"ג טבת תשפ"ג, 16 ינואר 2023, בהעדר הצדדים.

ענת חיים, עו"ד
יו"ר